

Ески жазба дәреклерди сақлаў хәм изертлеў системасын жетилистириўге байланыслы қосымша илажлар ҳаққында

Өзбекстан Республикасы Президентиниң қарары

Кейинги жылларда мәмлекетимизде Өзбекстандағы Ислам цивилизациясы орайы, Имам Бухарий, Имам Термизий, Имам Матуридий халықаралық илимий-изертлеў орайлары хәм Өзбекстан халықаралық ислам академиясы жумысының шөлкемлестирилиўи өзбек жеринде туўылып, илимий жумыс алып барған уллы алым хәм ойшыллардың мийрасын илимий изертлеў хәм оның нәтийжелеринен әмелий пайдаланыў процесинде жаңа басқышты баслап берди.

Жаңа Өзбекстан раўажланыўының бүгинги басқышында уллы алым хәм ойшылларымыздың көплеген бийбаха шығармаларын, сийрек ушырасатуғын жазба дәреклерин сақлаў, үйрениў хәм келешек әўладқа бийнуқсан жеткерий бағдарындағы жумысларды буннан былай да жеделлестириў айрықша әҳмийетке ийе болып есапланады.

Халқымыздың бийбаха мүлки есапланған сийрек ушырасатуғын жазба хәм тасбаспа мийрасын сақлаў хәм изертлеў системасын буннан былай да жетилистириў хәм бул процеске санлы технологияларды кеңнен енгизиў мақсетинде:

1. Өзбекстан Республикасы Президентиниң 2021-жыл 16-июльдеги «Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети жанындағы Өзбекстандағы Ислам цивилизациясы орайының жумысын буннан былай да жетилистириўге байланыслы қосымша илажлар ҳаққында»ғы ПҚ-5168-санлы қарарына муўапық Министрлер Кабинети жанындағы Өзбекстандағы Ислам цивилизациясы орайы, Илимлер академиясы Абу Райхан Беруний атындағы Шығыстаныў институты ески жазба дәреклерди орайласқан ҳалда сақлаў,

изертлеу, олардың жағдайын тұрақты мониторинг етиуі бойынша жууапкер мемлекетлик мәкемелер етип белгиленгени мағлыұмат ушын қабыл етилсин.

2. Министрлер Кабинети жанындағы Өзбекстандағы Ислам цивилизациясы орайы (кейинги орынларда – Орай), Илимлер академиясы Абу Райхан Беруний атындағы Шығыстаныұ институты (кейинги орынларда – Шығыстаныұ институты хәм Әлийшер Науайы атындағы Өзбекстан Миллий китапханасының (кейинги орынларда – Миллий китапхана) жәмийетшилик ушын ашық болған Ески жазба дәреклер мемлекетлик реестрин (кейинги орынларда – Мемлекетлик реестри) қәлиплестириу хәм мемлекет қарамағындағы музейлер, китапханалар хәм архив фонлардың жұмысына интеграциялау хәққындағы усынысы мақулансын.

Орай Мемлекетлик реестрди қәлиплестириу хәм жүргизиу, сондай-ақ, ески жазба дәреклерин басқышпа-басқыш санластырыу ушын жууапкер мемлекетлик мәкеме етип белгиленсин.

3. Сондай тәртип орнатылсын, оған мууапық Орай:

республика аймағындағы барлық музейлер, китапханалар хәм архив фонларында сақланып атырған ески жазба дәреклердиң мемлекетлик реестрин дүзеди хәм тұрақты мониторингин жүргизеди;

Мемлекетлик реестр тийкарында ески жазба дәреклердиң түрлери бойынша (қолжазба, тасбаспа дәреклер, тарийхий хұжжетлер) каталоглары хәм электрон нұсқаларын жаратады, оларды Ески жазба дәреклер мемлекетлик реестрин жүргизиу бойынша бирден-бир мәлимлеме системасына киргизиу хәм тұрақты толықтырып барыу илажларын көреді;

Орай хәм Шығыстаныұ институтында орайласқан халда сақланатуғын хәм Мемлекетлик реестрге киргизилген ески жазба дәреклердиң жағдайы, тұрақты мониторинги хәм изертлениуиниң нәтийжелери хәққындағы мағлыұматлардың тұрақты түрде арнаулы порталлар хәм ғалаба хабар құралларында жәрияланыуын тәмийинлейди;

Өзбекстан халықаралық ислам академиясы хәм Камалиддин Бехзад атындағы Миллий сүүретшилик хәм дизайн институты менен биргеликте ески жазба дәреклердиң консервациясы хәм реставрациясы менен шуғылланып атырған тарау хызметкерлериниң тұрақты түрде кәсиплик потенциалы хәм маманлығын арттырыу, сондай-ақ, тарау ушын жетик маман кадрларды таярлау бойынша илажларды әмелге асырады.

4. Орай:

а) бир ай мүддетте Туризм хәм спорт министрлиги, Мәлимлеме технологиялары хәм коммуникацияларын раўажландырыў министрлиги, Инновациялық раўажланыў министрлиги, Илимлер академиясы хәм «Өзархив» агентлиги менен биргеликте Ески жазба дәреклердиң мәмлекетлик реестрин жүргизиў бойынша бирден-бир мәлимлеме системасын (кейинги орынларда – бирден-бир мәлимлеме системасы) жаратыў концепциясы хәм техникалық тапсырма жойбарын ислеп шықсын хәм жойбар техникалық хўжетлердиң белгиленген тәртипте эксертизадан өткерилиўин тәмийинлесин;

б) еки ай мүддетте:

Шығыстаныў институты, Имам Бухарий халықаралық илимий-изертлеў орайы, Мәдений мийрас агентлиги хәм «Өзархив» агентлиги менен биргеликте Ески жазба дәреклердиң мәмлекетлик реестри ҳаққындағы режени ислеп шықсын хәм тастыйықлаў ушын белгиленген тәртипте Министрлер Кабинетине киргизсин;

республика аймағындағы музейлер, китапханалар, архив фондлары хәм басқа да мәкемелерде сақланып атырған ески жазба дәреклердиң илимий актуаллығы хәм әҳмийетлиликине қарап, оларды аўдарыў хәм изертлеў кестесин ислеп шығып, тастыйықласын хәм халықшыл тилде басқышпа-басқыш басып шығарылыўын жолға қойсын.

5. Министрлер Кабинети Орай менен биргеликте:

еки ай мүддетте мәмлекет қарамағындағы музейлер, китапханалар, архив фондлары хәм басқа да мәкемелерде сақланып атырған ески жазба дәреклерди Орай қарамағына өткерийў бойынша режени тастыйықлап, басқышпа-басқыш әмелге асырсын;

Орайға сақлаў хәм изертлеў ушын алып келинген ески жазба дәреклериниң тийисли (аймақлық, уйымлық, жеке хәм басқа) тәнлигинен келип шығып, өз алдына коллекция ҳалында қорғалыўын тәмийинлесин;

реже-график тийкарында сырт мәмлекетлерге илимий экспедициялар шөлкемлестириў арқалы халықта хәм ҳәр қыйлы фондларда сақланып атырған елимиздиң алымлары хәм ойшылларының дәретиўшилигине тийисли болған ески жазба дәреклердиң каталогларын хәм электрон нусқаларын анықлаў, Орай фондына алып келиў хәм илимий айланысқа киргизиў илажларын көрсин;

еки ай мүддетте физикалық хәм юридикалық тәреплерден ески жазба дәреклерди сатып алыў, оларды мәмлекет қарамағына тапсырыў механизмлерин ислеп шықсын.

- б. Орай жанында юридикалық тәреп статусына ийе болмаған Ески жазба дәреклерди консервациялаў хәм реставрациялаў лабораториясы (кейинги орынларда – Лаборатория) шөлкемлестирилсин хәм Лаборатория тәрепинен өткерилетуғын изертлеў сынақларының тийкарғы бағдарлары 1-қосымшаға муўапық тастыйықлансын.

Лаборатория республика аймағындағы музейлер, китапханалар хәм басқа да мәкемелердиң архив фондларында, физикалық хәм юридикалық тәреплерде сақланып атырған ески жазба дәреклерди олардың буйыртпасы тийкарында қайта ислеў жумысларын әмелге асыратуғыны;

ески жазба дәреклерди қайта ислеўден түскен қаржылар Орай хәм Лаборатория жумысын раўажландырыўға жумсалатуғыны;

Лабораторияны шөлкемлестириў, зәрүр әсбап-үскенелер, комплектлеўши материаллар менен тәмийинлеў хәм оларды орнатыў, сондай-ақ, өз басламасына бола Орай фондында сақланып атырған ески жазба дәреклерди қайта ислеўге байланыслы қәрежетлер Орай ушын Мәмлекетлик бюджеттен ажыратылған қаржылар шеңберинде, Өзбекстандағы Ислам цивилизациясы орайын раўажландырыў қоры (кейинги орынларда – Қор)ның қаржылары, халықаралық финанс институтлары хәм шөлкемлердиң техникалық жәрдем қаржылары (грантлар) хәм нызамшылық хұжжетлеринде қадаған етилмеген басқа да дәреклер есабынан қаржыландырылатуғыны;

Лаборатория жумысына жазба дәреклерди консервациялаў хәм реставрациялаў бағдарында жетерли дәрежедеги билим хәм жумыс тәжирийбесине ийе болған маман қәнигелер Орай тәрепинен Қордың есабынан пуқаралық-хуқықый шәртнамалар тийкарында тартылатуғыны белгилеп қойылсын.

Лаборатория Ташкент қаласы, Абдулла Қадирий көшеси, 11-жай мәнзилиндеги Өзбекстан халықаралық ислам академиясы имаратына бийпул пайдаланыў хуқықы тийкарында уақтынша жайластырылсын.

Инвестициялар хәм сыртқы саўда министрлиги (Б.Абидов, Ш.Вафаев) Лаборатория жумысы ушын халықаралық финанс институтлары хәм шөлкемлердиң техникалық

жәрдем қаржылары (грантлар)н тартыўға жәрдемлессин.

7. Жоқары ҳәм орта арнаўлы билимлендириў министрлиги, Экономикалық раўажланыў ҳәм кәмбағаллықты қысқартыў министрлиги, Өзбекстан Көркем өнер академиясы:

2022-2023-оқыў жылынан баслап Камалиддин Беҳзад атындағы Миллий сүүретшилик ҳәм дизайн институтында «Ески жазба дәреклерди консервациялаў ҳәм реставрациялаў» тәлим бағдарында кадрлар таярлаўды жолға қойсын;

Шығыстаныў институты ҳәм Орай менен биргеликте еки ай мүддетте республикадағы илимий орайлар, музейлер, китапханалар ҳәм басқа да мәкемелердиң қолжазба фондларындағы жағдайды үйренип, дәректаныў-реставраторларға болған талапты анықласын ҳәм 2022-2023-оқыў жылы ушын тәлим бағдарына квота ажыратыў ҳаққында Министрлер Кабинетине усыныс киргизсин.

8. Жоқары ҳәм орта арнаўлы билимлендириў министрлиги, Министрлер Кабинети жанындағы Дин ислери бойынша комитет 2022-2023-оқыў жылынан баслап Ташкент мәмлекетлик шығыстаныў университети, Әлийшер Наўайы атындағы Ташкент мәмлекетлик өзбек тили ҳәм әдебияты университети, Бухара мәмлекетлик университети ҳәм Өзбекстан халықаралық ислам академиясында «Текстология ҳәм әдебий дәректаныў» тәлим бағдары ҳәм қәнигелиги бойынша бакалавриат ҳәм магистратура басқышлары ушын зәрүр квоталар турақлы ажыратып барылыўын тәмийинлесин.

«Текстология ҳәм әдебий дәректаныў» ҳәм «Филология ҳәм тиллерди оқытыў (классикалық филология)» тәлим бағдарлары ҳәм қәнигеликлери бойынша студентлердиң оқыў процеси, әмелияты, диплом жумысы ҳәм магистрлық диссертацияларды қорғаў Шығыстаныў институты, Орай, Әлийшер Наўайы атындағы Мәмлекетлик әдебият музейи ҳәм басқа да қолжазба фондларында тараўдың жетик қәнигелери ҳәм илимпазларының қатнасыўында өткерилетуғыны;

Өзбекстан халықаралық ислам академиясы «Текстология ҳәм әдебий дәректаныў» тәлим бағдары бойынша таяныш жоқары билимлендириў мәкемеси есапланатуғыны белгиленсин.

9. Инновациялық раўажланыў министрлиги үш ай мүддетте:

Орай, Шығыстаныў институты, Өзбекстан халықаралық ислам академиясы, Имам

Бухарий халықаралық илимий-изертлеу орайы ушын ески жазба дәреклерди үйрениу бойынша илимий-изертлеу жумысларына мәмлекетлик буйыртпа белгиленген тәртипте қәлиплестирилиуин;

илимий жумысқа байланыслы мәмлекетлик бағдарламалар шеңберинде орынланатуғын мақсетли илимий жойбарларға Мәмлекетлик бюджет қаржылары есабынан қаржылардың ажыратылыуын тәмийинлесин.

10. Орай Шығыстану институты, Өзбекстан халықаралық ислам академиясы, Имам Бухарий халықаралық илимий-изертлеу орайы, «Эл-юрт умиди» қоры, Инновациялық раўажланыу министрлиги менен биргеликте 2022-жылдан баслап қолжазбаларды сақлау хәм изертлеу менен шуғылланатуғын илимий хызметкер хәм реставраторлардың хәр жылы сырт елде әмелият өтеуин хәм стажировкасын шөлкемлестириу илажларын көрип барсын.

Илимий хызметкер хәм реставраторлардың сырт елде әмелият өтеуи хәм стажировкасы буйыртпашы шөлкемлер ушын Мәмлекетлик бюджеттен ажыратылатуғын қаржылар шеңберинде, сондай-ақ, бюджеттен тыс қаржылар хәм нызамшылық хұжжетлеринде қадаған етилмеген басқа да дәреклердин есабынан шөлкемлестирилетуғыны белгилеп қойылсын.

11. Елимиз аймағында жасап өткен уллы алымлар менен ойшыллардың илимий мийрасын халықтың, әсиресе, жаслардың арасында буна былай да ғалаба ен жайдырыу, олар хәққындағы мағлыұматларды заманагөй усыллар арқалы жәмийетшиликке жеткериу, сондай-ақ, усы бағдарда алып барылатуғын изертлеулер ушын буннан былай да қолайлы имканиятлар жаратыу мақсетинде Интернет дүнья жүзилик мәлимлеме тармағында Елимиз алымлары менен ойшылларының турмысы және мәдений мийрасы хәққындағы илимий-ағартыушылық портал (кейинги орынларда – илимий-ағартыушылық портал) хәм оның мобиль қосымшасы иске түсирилсин.

Мәмлекетлик реестрди қәлиплестириу, илимий-ағартыушылық портал хәм оның мобиль қосымшасын иске түсириу менен байланыслы қәрежетлер Орай ушын Мәмлекетлик бюджетте нәзерде тутылған мақсетли қаржылар және кейин ала оны сақлау хәм жумысын тәмийинлеуге байланыслы қәрежетлер Қордың қаржылары есабынан қапланады.

12. Төмендегилер:

а) Орай Миллий китапхана, Кинематография агентлиги хәм Мәлимлеме

технологиялары ҳам коммуникацияларын раўажландырыў министрлиги менен биргеликте еки ай мүддетте:

илимий-ағартыўшылық порталының иске түсирилиўин;

илимий-ағартыўшылық порталға уллы алым ҳам ойшыллардың өмири, илимий мийрасы ҳаққындағы мағлыўматлар, олардың жумысына байланыслы басып шығарылған китаплардың электрон нусқалары, фильмлер және жаслардың интеллектуаллық потенциалын арттырыўға хызмет ететуғын басқа да түрдеги мағлыўматлардың жайластырылыўын;

б) Жаслар ислери агентлиги Мәхәлле ҳам шаңарақты қоллап-қуўатлаў министрлиги, Орай ҳам Миллий китапхана менен биргеликте еки ай мүддетте аймақларда жаслар жетекшилери тәрәпинен уллы алымлар менен ойшыллардың турмысы және илимий мийрасты жаслар арасында кең үгит-нәсиятлаў ҳам ғалаба ен жайдырыў бойынша мәхәлле кесиминде «жол карта»лары ислеп шығылыўы ҳам әмелге асырылыўын тәмийинлесин.

13. Шығыстаныў институты, Орай, Өзбекстан халықаралық ислам академиясы ЮНЕСКО, Билимлендириў, илим ҳам мәденият мәселелери бойынша Ислам дүньясы шөлкеми (ICESCO), Ислам тарийхы, мәденияты ҳам көркем өнерин изертлеў орайы (IRCICA) сыяқлы абырайлы халықаралық шөлкемлер ҳам илимий-изертлеў мәкемелери менен биргеликте дәстүрий түрде ески дереклерди қорғаў ҳам енгизиўдиң әхмийетли мәселелерине бағышланған халықаралық конференция шөлкемлестирсин.
14. Орай Илимлер академиясы ҳам Сыртқы ислер министрлиги менен биргеликте 2022-жылдың ақырына шекем Орайлық Азия регионы шеңберинде ески жазба дереклерди сақлаў ҳам енгизиў тараўында қоңсылас мәмлекетлер менен бирге ислесиў байланысларын жолға қойыў бойынша Министрлер Кабинетине усыныслар киргизсин.
15. Орай ҳам Илимлер академиясы Инвестициялар ҳам сыртқы саўда министрлиги менен биргеликте ески жазба дереклерди сақлаў ҳам изертлеў тараўын буннан былай да раўажландырыў мақсетинде Ислам раўажланыў банки ҳам басқа да қорлар, донор шөлкемлердиң бийғәрез қаржылары ҳам жәрдемлерин тартыў илажларын көрсин.
16. Өзбекстан Республикасы Президентиниң 2021-жыл 16-июльдеги «Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети жанындағы Өзбекстандағы Ислам цивилизациясы орайының жумысын буннан былай да жетилистириўге байланыслы қосымша илажлар ҳаққында»ғы ПҚ-5186-санлы қарарына 2-

қосымшаға муўапық қосымшалар хәм өзгерислер киргизилсин.

17. Орай мәпдар министрликлер хәм уйымлар менен биргеликте еки ай мүддетте нызам хұжжетлерине усы қарардан келип шығатуғын өзегерислер хәм қосымшалар ҳаққында Министрлер Кабинетине усыныслар киргизсин.
18. Усы қарардың орынланыўын қадағалаў Өзбекстан Республикасы Бас министри А.Н.Ариповқа хәм Өзбекстан Республикасы Президентиниң кеңесгөйи М.М.Камиловқа жүкленсин.

Өзбекстан Республикасы

Президенти Ш.МИРЗИЁЕВ

Ташкент қаласы,

2022-жыл 10-февраль